

Anka Rudolf se je s knjigo pravljicnih zgodb *Čez drn in strn* poklonila domači Idriji in njenim prebivalcem

Iz svoje zvrhane malhe je potegnila knjigo pravljic

Idriječanka Anka Rudolf o sebi pravi, da je presrečna, da živi v starem rudarskem mestu, kjer ima kaj početi, med vedoželjnimi ljudmi, od katerih se lahko uči. Veruje v sonce, vodo, zrak in poštenje ljudi. "Kot prava 'pohajačka' in ljubiteljica narave v srcu shranjujem slike o tem, kar vidim in doživim. Prav tja dodajam tudi zgodbe, ki jih slišim ali izbrskam iz preteklosti - moje učiteljice. Ta malha se polni, in da se ne razpoči, jo tu in tam odprem in delim," pojasnjuje 55-letna ekonomistka.

PETRA VIDRIH

V zadnjem desetletju se je ta malha tako napolnila, da se je iz nje letošnje poletje rodila knjiga *Čez drn in strn*, s katero je **Anka Rudolf** v osemnajstih pravljicah, pripovedkah in zgodbah vsebinsko predstavila širše območje Idrijskega - zgodbe domačinov in njihovega načina življenja, vse od zgodovinsko izpričanih časov pa do današnjih dni.

Domišljija, naslonjena na trdne temelje

Vsebinsko zelo raznolike zgodbe so polne domišljije, ki jo je Anka Rudolf naslonila na resnične dogodke, pripovedke in bajke, ki se iz roda v rod prenašajo med prebivalci Idrijskega in bližnjih koncev, polne pa so tudi opisov raznotere človeške nravi, kot so pohlep po dobičku, izkoriščanje

nemočnih ljudi, prekupčevanje z lesom, krivolov, vojna in podobno, v predgovoru zapiše slavistka dr. **Sonja Čokl**. "Hkrati pa poudarijo tudi človeške ustvarjalne napore: da bi postavili lepo **planinsko kočjo**, namestili prvo slovensko planinsko vpisno knjigo in položili temelje prihodnjemu Slovenskemu **planinskemu društvu**."

Zgodbe Anke Rudolf se dotikajo tudi obdobja odkrivanja živosrebrove rude, umetnosti izdelovanja čipk po vsej Evropi, razvoja idrijske kulinarike in življenja rudarske družine ter usodnih potresov in plazov, ki so prizadeli veliko članov vaških skupnosti. Ker veruje v poštenje ljudi, v to, da se trudijo za preživetje in delujejo po svojih najboljših močeh, so zaključki njenih zgodb "mehki", kot se je sama izrazila. "Tako kot skozi Ankinе zgodbe Idrija bralcem še ni spregovorila," je knjigo na pot pospremil pesnik, pisatelj, učitelj in zbiratelj ljudskega gradiva **Franc Černigoj**. Njegovih besed se ne bi branil noben ustvarjalec.

Rada zapiše stvari, da ostanejo

"Te pravljice so nastajale deset let ali morda še več, tako za 'pocartek', da ob vsem ostalem, kar pišeš, napišeš še nekaj, kar ti je zares pri srcu," pojasnjuje Rudolfova. "Rada zapišem stvari, da se ohranijo, da ne gredo v pozabo, rada pišem o ljudeh ... Zdi se mi tako krivično, da se na nekatere ljudi kar ne spomnimo, da so spregledani ..." V načrtu ima dokumentarni zapis o družini Bahor iz Kanjega dola, vasice na obrobju Trnovskega gozda, ki se ukvarja z lončarstvom. "Lepo je pisati o ljudeh, o katerih imaš kaj napisati, da jih predstaviš tudi drugim," je prepričana.

Sicer pa, kot pojasnjuje, "pravljice oziroma zgodbe nosiš v sebi, po-

tem pa se te nekaj dotakne, kot se je mene na primer Podrta gora - zanimalo me je, kako je prišlo do tega imena, in ko sem raziskovala, sem prišla do tragične zgodbe o zgodovinsko izpričanem potresu leta 1511, ki je prizadel večino območja današnje Slovenije -, in zgodbi dodaš življenje, sliko iz tistega časa". Tudi pravljica o tem, kako se je rodil Zlatorog, ima zanimivo ozadje. Ali zgodba o Miklavžu ... "Pravijo, da je v vsaki šali nekaj resnice. Vsaka bajka, vsaka pripovedka se začne z nekim dogodkom, ki iz roda v rod resda dobi nove preobleke, a vendar so ljudje v teh zgodbah iskali uteho. V nekaj so morali verovati in skozi pravljice so si lahko marsikaj razložili, služile pa so tudi kot pomoč pri vzgoji."

Rudolfova s svojimi pravljicnimi zgodbami ohranja ljudsko izročilo, dediščino Idrijskega. "Nihče ne ve, kako so nastali žlikrofi. Sama verjamem v to, da je imela pri tem glavno besedo ljubezen. Da je ena umna gospodinja, ki je želela svojim domačim pripraviti nekaj dobrega za kosilo, iz preprostih sestavin naredila nekaj novega zanje, ker jih je želela razveseliti, jim ustreči," se nasmehne.

Strastna raziskovalka narave

Knjigo *Čez drn in strn* - naslov se je, kot priznava avtorica, pojavil "od ne vem kje", a ga je nazadnje posvojila, saj na neki način odslikava tudi njen način življenja - bogatijo ilustracije še enega Idričana, akademskega slikarja **Jurija Pfeiferja**, vsestranskega ustvarjalca, ilustratorja otroških knjig pri Mladinski knjigi in otroških revij, sicer pa Ankinega dolgoletnega in ljubega prijatelja, ki se je poslovil prav na dan, ko je njuna knjiga pri založbi **Planinske zveze Slovenije (PZS)** ugledala luč sveta.

Da je prav Planinska založba izdala knjigo, ni naključje. Anka Rudolf

namreč že 15 let sodeluje s **Planinskim vestnikom**, ki velja za najstarejšo slovensko revijo, ki še vedno izhaja, in je namenjena planincem, **alpinistom**, smučarjem, kolesarjem, jamarjem ... ter vsem ostalim gorskim estetom. Mednje zagotovo sodi tudi Rudolfova, ki obožuje **planinska potepanja** in raziskovanja.

Ljubezen do narave in do gora ji je bila tako rekoč položena že v zibelko. "Rojena sem na Javorniku, 1242 metrov visokem hribu, prav na meji med idrijsko in ajdovsko občino, in z dvorišča naše hiše se odpira prekrasen razgled na Vipavsko dolino, v daljavi pa se vidi morje. Tudi v planinskem smislu je Javornik zaradi svojega razgleda že dolgo nadvse priljubljen vrh. In čeprav je moja domača hiša precej na samem, pa zaradi številnih planincev, ki gredo tam mimo, nikakor ne morem reči, da je pri nas samotno," pojasnjuje. Pa čeprav se samote ne brani.

"To poletje sem veliko časa preživela na Javorniku, v objemu neokrnjene narave. Kot sem že po-

vedala ob nedavnem pogovoru za Radio Ognjišče, na svoji domačiji še vedno preživljam proste dneve brez elektrike, še vedno vlečem vodo s posodo iz vodnjaka ... Takrat se preselim v svoje otroštvo. Na ta način živim tudi zato, da potrdim, da znam preživeti brez. Brez udobja, brez vseh teh 'standardov', ki smo jih vajeni. Kajti udobje ne prinese nobenega napredka. Boriš se, ustvarjaš, se izboljšuješ ... ko ti nekaj manjka, ne ko imaš vse," je prepričana.

Blizu ji je staroverstvo

Seznam njenih prostočasnih dejavnosti je dolg. Med drugim sodeluje s 14-dnevnikom Idrijske novice in publikacijo Idrijski razgledi, ki jo dvakrat na leto izdaja Mestni muzej Idrija, zanima jo zgodovina, aktivna je v Muzejskem društvu Idrija in v društvu Rapalska meja, ki ga je pomagala ustanoviti ... Pomembno mesto pa na tem seznamu zaseda spoznavanje rastlin. "S tem ne mislim na zdravilne rastline in na zelišča, saj o zdravilstvu, resnici na

ljubo, ne vem kaj dosti - temu področju se bom bolj posvetila, ko bom imela kaj več časa," se zasmije. "Zanimajo me rastline nasploh - njihovo ime, kdaj so jih odkrili, kje rastejo, zakaj so posebne, zakaj so zavarovane ... Skratka, zanima me njihova zgodba, saj je v ozadju veliko vsebine, ne zgolj ime in lepota," pravi Anka Rudolf, ki je očarana nad idrijsko naravoslovno dediščino. "Zelo je bogata, le manj znana je kot tehnična," pojasni.

Ljubezen do narave veje iz vsake njene besede. "Narava je naša pomočnica, je naša zdravilka. Meni je vera, o kateri je pisal pokojni Pavel Medvešek, staroverstvo, zelo blizu. To je to! Vse ostale vere so nastale iz enakega vzgiba kot sedaj politične stranke - da se obvladuje ljudi in da se manipulira z njimi. Staroverstvo pa je način življenja. Staroverci so se čutili kot del narave in jo spoštovali, verjeli so, da moraš biti pošten, delaven, da moraš pomagati človeku in ne smeš povzročati škode naravi in ljudem." •

"Rada zapišem stvari, da se ohranijo, da ne gredo v pozabo, rada pišem o ljudeh ... Lepo je pisati o ljudeh, o katerih imaš kaj napisati, da jih predstaviš tudi drugim."

ANKA RUDOLF
avtorica knjige

Anka Rudolf s svojo zbirko pravljичnih zgodb Čez drn in strn